ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Αδείας 4597
ΕΛΤΑ Hellenic Post
ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1973/05 ΚΕΜΠΑ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ Τεύχος 147 Φεβρουάριος 2008

ΙΝΕ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΣΕΕ - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΙ Η ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

• Παγκοσμιοποίηση και Ανταγωνιστικότητα • Συνδικάτα και Πρόληψη της Χρήσης Αλκοόλ • Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Τεύχος 147, Φεβρουάριος 2008

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Τα ευρωπαϊκά συνδικάτα, αλλά και τα συνδικάτα στην χώρα μας, θεωρούν ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο θα πρέπει να αποτελεί τον βασικό μοχλό στη διαδικασία της διεύρυνσης και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στα νομοθετικά εργαλεία του κοινοτικού κεκτημένου, αλλά κυρίως να αναφέρεται στα βασικά κείμενα αναφοράς, όπως είναι η Χάρτα των βασικών δικαιωμάτων της Νίκαιας, οι κοινωνικές Χάρτες του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Κοινοτική Χάρτα των βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων του 1989, οι συστάσεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική ατζέντα της Νίκαιας που διαφυλάσσουν μία σειρά από κοινές αρχές και είναι μέρος του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου. Τα παραπάνω αναφέρονται σε άρθρο που δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ. Επιπλέον, δημοσιεύονται άρθρα σχετικά με την έννοια του ανταγωνισμού στις προσεγγίσεις της «παγκοσμιοποίησης, τα συνδικάτα και η αξιοποίηση της εμπειρίας των Κέντρων Πρόληψης σχετικά με την χρήση του αλκοόλ στην Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΤΟ ΝΕΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΑΙ Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Του Καθ. Σάββα Ρομπόλη
Επιστημονικού Διευθυντή ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

1. Η διεύρυνση αποτελεί μία σύμφυτη διαδικασία με τη δημιουργία και την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφού η πορεία της, εκτός των άλλων, χαρακτηρίζεται και από διαδοχικά στάδια διευρύνσεων, με αφετηρία τα έξι ιδρυτικά μέλη και τις τελευταίες εντάξεις των δέκα κρατών-μελών και πρόσφατα των δύο νέων καρτών-μελών (Βουλγαρίας και Ρουμανίας).

Η νέα προς Ανατολάς, προς την Κύπρο και την Μάλτα διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θεωρείται από πολλούς ως μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την ολοκλήρωση της Ένωσης από πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική άποψη.

Με αφετηρία, όμως, τα κριτήρια της Κοπεγχάγης (Ιούνιος 1993, Δημοκρατική λειτουργία των θεσμών, ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμός και προστασία των μειονοτήτων, λειτουργία της οικονομίας με ικανότητα αντιμετώπισης των ανταγωνιστικών πιέσεων, ανάληψη υποχρεώσεων που αφορούν την προσχώρηση κάθε μέλους στους σκοπούς της πολιτικής, οικονομικής και νομισματικής ένωσης, ικανότητα προσαρμογής των διοικητικών δομών στην κοινοτική νομοθεσία με τον κατάλληλο εκσυγχρονισμό των δομών διοίκησης και απονομής της δικαιοσύνης), θεωρούμε ότι η αξιολόγηση της προετοιμασίας απαιτείται να λαμβάνει υπόψη το κοινοτικό κεκτημένο καθώς και τις συνέπειες της διεύρυνσης στις πολιτικές της Ένωσης, στους αναγκαίους πόρους για τη χρηματοδότηση των πολιτικών και στον τρόπο διαχείρισης και ανάπτυξης μιας διευρυμένης Ένωσης 27-28 χωρών.

2. Από την άποψη αυτή δεν πρέπει να υποτιμηθεί ότι, ιδιαίτερα, η διαδικασία διεύρυνσης των δώδεκα νέων κρατών-μελών είναι δύσκολη, αφού προϋποθέτει μία σημαντική προσπάθεια προσαρμογής των παραγωγικών και κοινωνικών δομών, καθώς και την πραγματοποίηση των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων και την άσκηση των κατάλληλων πολιτικών στους παρακάτω τομείς: Στην κοινωνική πολιτική, την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας, τον εκσυγχρονισμό της εργατικής νομοθεσίας, την αναβάθμιση του ρόλου και της αυτονομίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων για την ενεργή και τεκμηριωμένη εμπλοκή τους στην διαμόρφωση των ασκούμενων πολιτικών.

3. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι αναγκαίες, προκειμένου η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μη θέσει σε κίνδυνο το κοινωνικό κεκτημένο και το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο, υπονομεύοντας την αλληλεγγύη και την συνοχή στο εσωτερικό της Ένωσης, με τη δημιουργία συνθηκών κοινωνικού ντάμπινγκ και ανισοτήτων μεταξύ των κρατών-μελών.

Τα ευρωπαϊκά συνδικάτα, αλλά και τα συνδικάτα στην χώρα μας, θεωρούν ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο θα πρέπει να αποτελεί τον βασικό μοχλό στη διαδικασία της διεύρυνσης και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να περιορίζεται μόνο στα νομοθετικά εργαλεία του κοινοτικού κεκτημένου, αλλά κυρίως να αναφέρεται στα βασικά κείμενα αναφοράς, όπως είναι η Χάρτα των βασικών δικαιωμάτων της Νίκαιας, οι κοινωνικές Χάρτες του Συμβουλίου της Ευρώπης, η Κοινοτική Χάρτα των βασικών δικαιωμάτων των εργαζομένων του 1989, οι συστάσεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική ατζέντα της Νίκαιας που διαφυλάσσουν μία σειρά από κοινές αρχές και είναι μέρος του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Την ευρεία αυτή θεώρηση του κοινωνικού κεκτημένου δεν φαίνεται να υιοθετούν οι εργοδοτικές οργανώσεις και ειδικότερα η Ένωση Βιομηχανικών Συνομοσπονδιών και εργοδοτών Ευρώπης (UNICE), η οποία υπογραμμίζει αντίθετα τα πλεονεκτήματα της διεύρυνσης για την συνολική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας.

4. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο εμπεριέχει αξίες και κοινούς κανόνες που θα πρέπει να μεταφερθούν στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες και είναι θεμελιώδης μια τέτοια επιλογή, προκειμένου να επιτευχθεί μία ουσιαστική σε οικονομικούς και κοινωνικούς όρους διεύρυνση.

Στην κατεύθυνση αυτή απαιτείται:

- Αναβάθμιση του ρόλου των συνδικάτων και ενεργή και ουσιαστική παρέμβασή τους στην διαμόρφωση των πολιτικών.

- Ανάπτυξη συνθηκών και προϋποθέσεων συλλογικής διαπραγμάτευσης και κοινωνικού διαλόγου.

- Συνεργασία ανάμεσα στα συνδικάτα των κρατών-μελών της Ένωσης και των υποψηφίων χωρών. Η Γ.Σ.Ε.Ε. τα τελευταία 10 χρόνια έχει αναπτύξει πολλαπλούς διαύλους συνεργασίας με τα συνδικάτα των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς και των Βαλκανίων, είτε σε συνδικαλιστικό επίπεδο, είτε σε επίπεδο ερευνητικών-μελετητικών δομών με τεχνική υποστήριξη του ΙΝ.Ε. για τη δημιουργία Ινστιτούτων Εργασίας στα συνδικάτα των χωρών, είτε, τέλος, σε επίπεδο τεκμηρίωσης και ανάλυσης με την από κοινού εκπόνηση μελετών και πραγματοποίησης σεμιναρίων συνδικαλιστικής επιμόρφωσης.

- Οικονομική βοήθεια προς τις χώρες αυτές, η οποία όμως θα συνοδεύεται από δεσμεύσεις για κοινωνικά μέτρα.

- Πάταξη του κοινωνικού ντάμπινγκ, η

οποία πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα της διεύρυνσης. Στην κατεύθυνση αυτή ο ρόλος των δημόσιων αρχών στις υποψήφιες χώρες είναι καθοριστικός, ιδιαίτερα μέσα από τη δημιουργία και ενδυνάμωση μηχανισμών ελέγχου της αγοράς εργασίας και εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας.

- Ενδυνάμωση και δημοκρατική λειτουργία των θεσμών, καθώς και προώθηση των αναγκαίων κοινωνικών μεταρρυθμίσεων οι οποίες συνδέονται με την απασχόληση και την κοινωνική προστασία. Έτσι, απαιτούνται πολιτικές για την προώθηση της απασχόλησης, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας καθώς και πολιτικές για την επαγγελματική κατάρτιση και την κοινωνική συνοχή.

5. Υπογραμμίζουμε με μεγάλη έμφαση, ότι εάν η πορεία διεύρυνσης δεν συνοδευτεί από τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις, τότε το κοινωνικό ντάμπινγκ μπορεί να οδηγήσει μεσοπρόθεσμα στη διάβρωση και υπονόμευση του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Η υπογράμμιση αυτή δεν μπορεί να μας διαφεύγει αν λάβουμε υπόψη μας, εκτός από την κοινωνική και την οικονομική κατάσταση της διεύρυνσης. Από την άποψη αυτή είναι χαρακτηριστική η πορεία διεύρυνσης των δώδεκα νέων κρατών-μελών και τις συνθήκες κοινωνικού νταμπινγκ όπου έχουν δημιουργηθεί σ' αυτές με τις διαφορές των αμοιβών, των ασφαλιστικών και των εργασιακών δικαιωμάτων.

Στην ουσία η Ε.Ε των 27 κρατών-μελών έχει δημιουργήσει στο εσωτερικό της Ασιατικές συνθήκες αμοιβών και εργασιακών δικαιωμάτων.

6. Για να μην ταυτισθεί η διεύρυνση της Ε. Ε. με ένα μοντέλο κρατών-μελών δύο ή τριών ταχυτήτων, απαιτείται εκτός από την ικανότητα της διάρθρωσης των παραγωγικών δομών, την διάθεση των αναγκαίων πόρων και την διαμόρφωση ενός λειτουργικού και αποτελεσματικού πλαισίου ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, ο σχεδιασμός ενός νέου Αναπτυξιακού προτύπου και υλοποίησης μίας ολοκληρωμένης οικονομικά και κοινωνικά διεύρυνσης της Ε.Ε στην κατεύθυνση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας, της οικονομίας της γνώσης, της καινοτομίας, της απασχόλησης, της ποιότητας των αναπτυξιακών και κοινωνικών υποδομών, της ποιότητας των προϊόντων, της οργάνωσης και διοίκησης καθώς και της ποιότητας της εργασία. Το νέο αναπτυξιακό πρότυπο θα είναι ικανό να αξιοποιήσει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της ευρωπαϊκής οικονομίας, τις υπαρκτές τεχνολογίες, τις καινούργιες δυνατότητες αλλά και το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει η ευρωπαϊκή ήπειρος.

Έτσι, στην κυρίαρχη πρόκληση της ευρωπαϊκής οικονομίας που αφορά το αναπτυξιακό της μέλλον, οι κοινωνικοί φορείς καταθέτουν την εναλλακτική τους αναπτυξιακή πρόταση, όπως εξ άλλου έχουν καταθέσει και την εναλλακτική τους πρόταση για το μέλλον του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου.

Όμως, το ζήτημα που τίθεται είναι κατά πόσο στην Ευρώπη οι φορείς άσκησης της αναπτυξιακής οικονομικής και κοινωνικής

πολιτικής καθώς και οι εργοδοτικές οργανώσεις διαπνέονται από μία πρωτοποριακή και καινοτομική αντίληψη να συζητήσουν και να επεξεργασθούν τολμηρές προτάσεις μεταμόρφωσης του παραγωγικού συστήματος και χρηματοδοτικής υποστήριξης του κράτους-πρόνοιας, μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

7. Όσον αφορά στις νέες θέσεις εργασίας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει υποστηριχθεί από μελέτες και έρευνες ότι η διεύρυνση δεν εμποδίζει την αύξησή τους. Εξάλλου το σημαντικό πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου (30 δις ευρώ) υπέρ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει ήδη οδηγήσει σε δημιουργία θέσεων εργασίας στα κράτη-μέλη της Ένωσης.

Επιπλέον, σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, η προϊούσα ανάπτυξη των οικονομιών των νέων κρατών-μελών θα συμβάλει στην αύξηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας και ως εκ τούτου στην μείωση των εισοδηματικών και των κοινωνικών ανισοτήτων και στα νέα μέλη της Ένωσης.

8. Η μεσο-μακροπρόθεσμη αυτή διαδικασία οικονομικής και Κοινωνικής ανάπτυξης των οικονομιών των νέων μελών, θα πρέπει να διακρίνεται από απόλυτο σεβασμό στην εφαρμογή των κριτηρίων ένταξης και στην αξιολόγηση του πραγματικού βαθμού ετοιμότητας των υποψηφίων μελών, προκειμένου:

α) να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις άρσης της αντίφασης ανάμεσα στην διεύρυνση των νέων μελών και στην εμβάθυνση των παλαιών μελών.

β) να αντιμετωπισθούν οι επιμέρους διαφοροποιήσεις (κόστος εργασίας, ρυθμιστικό πλαίσιο εργασίας, ρόλος των συνδικαλιστικών οργανώσεων, φορολογία, παραοικονομία, κ.λπ.) μεταξύ των υποψηφίων χωρών, ώστε να μη καλλιεργηθούν ευνοϊκοί παράγοντες για την ανάπτυξη κοινωνικού ντάμπινγκ.

Έχουμε την γνώμη ότι εάν δεν οδηγηθούμε συντεταγμένα, σταδιακά και μεθοδικά στη διεύρυνση της Ένωσης, τότε είναι πολύ πιθανόν τα νέα μέλη να λειτουργήσουν ως ο λεγόμενος τρίτος κόσμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που ίσως να εξυπηρετεί μεμονωμένες επιδιώξεις, αλλά δεν θα υπηρετεί το όραμα των ευρωπαίων πολιτών στο σύνολό τους.

Η "ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ", ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ "ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ"

των Νίκου Γραμματικού
Δημήτρη Κατσορίδα

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια η έννοια της ανταγωνιστικότητας κυριαρχεί στην πολιτική και οικονομική σκηνή σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η έννοια της ανταγωνιστικότητας σχετίζεται άμεσα με την τάση που παρατηρείται, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, όπου κυριαρχεί η διεθνοποίηση των αγορών και η αύξηση της σημασίας της διεθνούς αγοράς. Αυτό δεν σημαίνει ότι βρισκόμαστε απέναντι σε μια σύγκρουση υπερεθνικού και εθνικού χώρου. Αντίθετα, η αντίληψη περί «σύγκρουσης», υποκρύπτει την λειτουργία του κεφαλαίου να απελευθερώνεται από τους δεσμούς της εθνικής αγοράς, χρησιμοποιώντας τον όρο «διεθνοποιημένο» και να επανεισάγεται στην εθνική αγορά, ασκώντας τις ίδιες ακριβώς λειτουργίες, απαλλαγμένο από μη μισθολογικά κόστη, κ.ά.τ.

Παρ' ότι είναι αρκετά σαφές τι σημαίνει να είναι ανταγωνιστική μια επιχείρηση, εντούτοις η έννοια της ανταγωνιστικότητας; σε επίπεδο εθνικής αγοράς είναι ασαφή. Τα κράτη δεν λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο που λειτουργεί μια επιχείρηση μέσα στο πλαίσιο της αγοράς.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ πολιτικά και ιδεολογικά η έννοια του ανταγωνισμού εντάσσεται στην ατζέντα της ρητορικής που προβάλλεται, τόσο στο πλαίσιο της κρατικής πολιτικής όσο και των διεθνών οργανισμών, αντίθετα, οι προσεγγίσεις για την παγκοσμιοποίηση δεν κάνουν σαφείς αναφορές για τον ανταγωνισμό και τις συνέπειες του, ενώ οι επικριτές της δεν την συμπεριλαμβάνουν στα επιχειρήματα τους ή στην κριτική τους, παρά σε πολύ μικρό βαθμό.

2. Οι θεωρίες της παγκοσμιοποίησης για τον ανταγωνισμό

Η άποψη που κυριαρχεί σήμερα είναι ότι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επι-

χειρήσεων περνά μέσα από την μείωση του κόστους εργασίας. Αυτή την θέση ασπάζονται και οι φορείς άσκησης οικονομικής πολιτικής, οι οποίοι μέσα από τις πολιτικές που εφαρμόζουν, τείνουν όλο και περισσότερο το κράτος να αποσύρεται από την παροχή παραδοσιακών μορφών κοινωνικής κάλυψης. Βέβαια, αυτές οι παροχές δεν σημαίνει ότι εξαφανίζονται, αλλά ιδιωτικοποιούνται. Το κράτος αναδιαρθρώνει τον προνοιακό του χαρακτήρα (δίχως να καταργεί βασικές προνοιακές αρχές που θα έρχονταν σε άμεση σύγκρουση με την εργασία), μειώνει τις κοινωνικές επιδοτήσεις, απομακρύνει τον εαυτό του από τις παλαιότερες δεσμεύσεις για πλήρη απασχόληση και εισάγει νέες έννοιες όπως αυτή της «απασχολισημότητας», στρέφοντας τις υπηρεσίες του προς τις εξατομικευμένες παρεμβάσεις υπέρ των ανέργων, απελευθερώνοντας μερικώς τους τομείς της ασφάλισης, της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και άλλων τομέων της παροχής δημοσίων αγαθών.

Οι πολιτικές της φορολόγησης αποτελούν ένα επίσης θύμα της ανάγκης για αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Η συμμετοχή του κράτους στην παραγωγή πλούτου μέσα από την δημόσια επένδυση, που υπήρχε κατά την διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου, αλλάζει, αναλαμβάνοντας η αγορά το σύνολο της ευθύνης δημιουργίας πλούτου. Το κράτος υπό την πίεση του περιορισμού των ελλειμμάτων παύει να αποτελεί τον κύριο επενδυτή και παραγωγό πλάι στον ιδιωτικό τομέα, ενώ η ανάγκη για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της επένδυσης, συνεπάγεται την μείωση των φόρων. Η κυριαρχία της μονεταριστικής πολιτικής συνεπάγεται την σταδιακή μετάβαση από την προοδευτική φορολογία στην φορολόγηση των ιδιωτών και την μείωση των φορολογικών βαρών για τις επιχειρήσεις, γεγονός που στις ανεπτυγμένες Δυτικές οικονομίες εφαρμόζεται μέσα από την αύξηση των φόρων κατανάλωσης.

Οι αλλαγές αυτές αντικατοπτρίζονται και σε εννοιολογικό και θεωρητικό επίπεδο. Η μεταπολεμική κυριαρχία της κεϋνσιανής πεποίθησης ότι μια οικονομία έχει ανάγκη από παρέμβαση και ρύθμιση (αφού η επιτυχία της αγοράς καθορίζεται από τον κρατικό παρεμβατισμό) αλλάζει. Τη θέση αυτής της άποψης παίρνουν η θεωρία περί διεθνούς ανταγωνιστικότητας, η οποία εισάγει και ένα νέο ορισμό της λειτουργίας του κράτους. Χαρακτηριστικό του νέου προτύπου λειτουργίας του κράτους είναι η κυριαρχία της τάσης της μόνιμης προώθησης της καινοτομίας και της ευελιξίας. Αυτά επιτυγχάνονται μέσα από την απελευθέρωση των αγορών, όπου το κράτος παρεμβαίνει στην πλευρά της προσφοράς και ωθεί προς την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Η εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας σημαίνει αυτόματα την κατάργηση ή την οπισθοχώρηση πολλών συστατικών στοιχείων των κοινωνικών πολιτικών και παροχών του κράτους πρόνοιας. Σημαίνει, όμως, και την απομάκρυνση της έννοιας της κοινωνικής πολιτικής από το επίκεντρο των εφαρμοζόμενων πολιτικών και την τοποθέτηση, αντ' αυτής, της έννοιας της ανταγωνιστικότητας.

Επίσης, ένα χαρακτηριστικό στη νέα μορφή που λαμβάνει το κράτος και η πολιτική του, είναι η αναδιάρθρωση των στόχων της κοινωνικής πολιτικής όσο αφορά την εργασία. Το κράτος πρόνοιας

χαρακτηρίστηκε από την προσπάθειά του να βελτιώσει τα κοινωνικά δικαιώματα και να ανεβάσει το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων. Αντίθετα, σήμερα, οι κρατικές πολιτικές, μέσα από την κοινωνική πολιτική που εφαρμόζουν, στοχεύουν στην εξυπηρέτηση των αναγκών της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, προωθώντας την ευελιξία στην αγορά εργασίας. Σε αυτή την διαδικασία, ιδιαίτερη σημασία αποκτά και ο στόχος της μείωσης του κοινωνικού μισθού ως μέρους του κόστους της παραγωγής.

3. Πηγές του ανταγωνισμού: κριτική προσέγγιση

Σε αυτό το τμήμα, γίνεται μια πρώτη απόπειρα κριτικής προσέγγισης αυτών που παρουσιάστηκαν προηγούμενα. Στόχος είναι η διερεύνηση των απαντήσεων που οι προσεγγίσεις της παγκοσμιοποίησης δίνουν στο ζήτημα της αυξανόμενης έντασης του ανταγωνισμού κατά την παρούσα περίοδο.

Η αναζήτηση των αιτιών της αύξησης της ανταγωνιστικότητας, έτσι όπως αυτά παρουσιάζονται στις διάφορες προσεγγίσεις περί παγκοσμιοποίησης, δεν εμφανίζουν άμεσα συγκεκριμένες προτάσεις. Άλλοι αποδίδουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας στην διαδικασία της απελευθέρωσης των αγορών, άλλοι σε αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία, άλλοι στην κρίση του κράτους πρόνοιας, κλπ.

Παρ' όλ' αυτά, υπάρχει μια τάση που χαράσσει μια διαχωριστική γραμμή, η οποία σχετίζεται με την θεωρητική τοποθέτηση που λαμβάνει κάθε προσέγγιση για τις πηγές του ανταγωνισμού σε σχέση με την παγκοσμιοποίηση. Αυτό που παρατηρείται είναι ότι οι προσεγγίσεις που λαμβάνουν θέση υπέρ της παγκοσμιοποίησης, αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό ως ένα αποτέλεσμα της αύξησης της δύναμης της παγκόσμιας αγοράς και αποδίδουν την ένταση του ανταγωνισμού σε παράγοντες που έχουν να κάνουν με την παγκόσμια αγορά και τους μηχανισμούς της παραγωγικής διαδικασίας.

Ιδιαίτερη σημασία δεν έχει τόσο η παραπάνω διαπίστωση, όσο περισσότερο το γεγονός ότι κυριαρχεί η αντίληψη του *αντικειμενικού προσδιορισμού των αλλαγών* μακριά από τις πολιτικές πρωτοβουλίες και τις αποφάσεις. Για παράδειγμα, οι υποστηρικτές της παγκοσμιοποίησης θεωρούν ότι το αποτέλεσμα της αύξησης του ανταγωνισμού είναι οι τεχνολογικές αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία, οι οποίες με την σειρά τους εντείνουν την κίνηση του κεφαλαίου διεθνώς.

Το επιχείρημα των τεχνολογικών αλλαγών ή της απελευθέρωσης της διεθνούς αγοράς, εμφανίζεται ως μια ουδέτερη, από την κοινωνική και την πολιτική παρέμβαση, διαδικασία, και από την πολιτική βούληση των εθνικών κρατών. Τόσο η τεχνολογία όσο και η απελευθέρωση της αγοράς τοποθετούνται σε ένα τέτοιο επίπεδο, στο οποίο ο ρόλος του εθνικού κράτους ή αυτός της βούλησης των πολιτών δεν μπορούν να ανακόψουν την πορεία τους. Αυτή η αντίληψη προσφέρει στις ανώτερες, κοινωνικά και οικονομικά ομάδες, το άλλοθι να παρουσιάζουν τα δικά τους ιδιοτελή οικονομικά συμφέροντα και επιλογές ως συμφέρον όλης της κοινωνίας, καλώντας τις εργαζόμενες τάξεις να προσαρμοστούν.

Η υιοθέτηση μια τέτοιας αντίληψης για τον ανταγωνισμό βασίζεται σε μια πρωταρχική παραδοχή ότι τόσο η τεχνολογία όσο και η παγκόσμια αγορά αποτελούν δύο στοιχεία που δρουν ανεξάρτητα από την πολιτική βούληση των κρατών και από τις εκάστοτε κοινωνικές διεργασίες και συσχετισμούς.

Κατά συνέπεια, από τη στιγμή που την ευθύνη για τις αρνητικές συνέπειες από την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών φέρει αυτή η ίδια η «αόρατη» εξέλιξη της τεχνολογίας, τότε καμία κοινωνική τάξη ή άλλη κοινωνική ή πολιτική ομάδα δεν φέρει την ευθύνη για τις ανισότητες, τους χαμηλούς μισθούς, την ανεργία, τη φτώχεια, την καταστροφή του περιβάλλοντος ή οποιαδήποτε άλλη αρνητική συνέπεια υπάρξει. Έτσι, με αυτό τον τρόπο, αποφεύγονται οι κοινωνικές αντιδράσεις, εφόσον η «παγκοσμιοποίηση» και οι νέες τεχνολογίες παρουσιάζονται σαν αποτέλεσμα νομοτελειακών οικονομικών τάσεων, οι οποίες θα είχαν αποφευχθεί εάν η «παγκοσμιοποίηση» εμφανιζόταν ως αυτό που πραγματικά είναι: ως ένα πολιτικό και οικονομικό εγχείρημα των κρατούντων οικονομικών και πολιτικών ελίτ, το οποίο μπορεί να αμφισβητηθεί, να αλλάξει ή να αρθεί.

4. Συνέπειες του ανταγωνισμού στην δομή και την λειτουργία του κράτους

Στο ερώτημα για το ποιες είναι οι αλλαγές που επιφέρει η κυριαρχία του διεθνούς ανταγωνισμού στην δομή και την λειτουργία του κράτους, το επιχείρημα που κυριαρχεί είναι η υποχώρηση των δημοκρατικών διαδικασιών στη λήψη των αποφάσεων και στη χάραξη της πολιτικής, από την πλευρά του κράτους. Η έννοια της *διεθνούς ανταγωνιστικότητας*, αποτελεί το κυρίαρχο κριτήριο, πάνω στο οποίο αναδιαμορφώνεται και προσαρμόζεται η κρατική πολιτική. Η αντίληψη αυτή τείνει να αλλάξει τους στόχους της κρατικής πολιτικής, όπου προτεραιότητα δίνεται στη προώθηση της ανταγωνιστικότητας έναντι της προώθησης ενός ελάχιστου επιπέδου ισότητας των πολιτών. Η ταχύτητα και η αποτελεσματικότητα στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων των κρατικών οργάνων και θεσμών κυριαρχεί έναντι της δημοκρατικής νομιμοποίησης τους, ενώ κυρίαρχο στοιχείο στην λειτουργία του κράτους γίνεται η μετατόπιση των ορίων ανάμεσα σε ιδιωτικά και δημόσια αγαθά υπέρ των πρώτων. Αυτό το φαινόμενο, συνεπάγεται την απελευθέρωση σημαντικών τομέων της επιχειρηματικής δράσης του κράτους

(δημόσιες επιχειρήσεις) και την εισαγωγή δυνάμεων της αγοράς στην διαδικασία της χάραξης της πολιτικής σε πολλούς από αυτούς τους τομείς.

Όμως, η αντίληψη, η οποία ισχυρίζεται ότι το κράτος υποχωρεί εξαιτίας του διεθνούς ανταγωνισμού είναι προβληματική. Διότι, για τις πιθανές αλλαγές που επέρχονται στο κράτος και τη λειτουργία του, ιδιαίτερο ρόλο παίζουν τα ίδια τα κράτη, τα οποία αυτά καθορίζουν την απάντηση και την στάση που θα κρατήσουν στον διεθνή ανταγωνισμό.

Κατά συνέπεια, η μεγάλη ποικιλία των διαφοροποιήσεων των κρατικών απαντήσεων, αναδεικνύει την σημασία των εθνικών χαρακτηριστικών στην διαμόρφωση της μορφής της κρατικής λειτουργίας και της πολιτικής του. Τα ιδιαίτερα εθνικά χαρακτηριστικά, κάθε κρατικής δομής, είναι τόσο ισχυρά ώστε να δίνουν, κάθε φορά, μια ξεχωριστή απάντηση στις πιέσεις που ασκούνται από το εξωτερικό περιβάλλον.

Συμπεράσματα

Παρά τις έντονες διαφοροποιήσεις των προσεγγίσεων που υπάρχουν, εμφανίζεται μια σημαντική διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε αυτούς που αντιμετωπίζουν τις εξελίξεις στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα ως αποτέλεσμα ουδέτερων πολιτικών διαδικασιών και ως μια αναπότρεπτη τάση και σε εκείνους που βλέπουν τα φαινόμενα της διεθνοποίησης και του ανταγωνισμού, ως αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών και οικονομικών προβλημάτων των εθνικών πολιτικών και των οικονομικών συστημάτων.

Με βάση αυτό το διαχωρισμό κάποιες προσεγγίσεις αποδίδουν την αύξηση του ανταγωνισμού σε αίτια όπως η τεχνολογία και η απελευθέρωση των αγορών, θεωρώντας αυτά τα στοιχεία ως ουδέτερα και ανεπηρέαστα από τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες εντός των εθνικών κρατών. Αποδεχόμενος κάποιος τα προαναφερθέντα είναι σαν να αποδέχεται την άποψη ότι αυτά είναι αποτελέσματα μηχανισμών, οι οποίοι δεν επηρεάζονται ή καθορίζονται από τις κοινωνικές σχέσεις και τις υφιστάμενες κοινωνικές ισορροπίες. Έτσι, οδηγείται στο εύλογο συμπέρασμα ότι η κοινωνική πραγματικότητα δεν επιδέχεται καμίας περιοριστικής ή διορθωτικής παρέμβασης.

Οι μονεταριστικές προσεγγίσεις για τον ανταγωνισμό ταυτίζονται με τα βασικά χαρακτηριστικά της έννοιας της παγκοσμιοποίησης. Σύμφωνα με αυτή την αντίληψη, ο ανταγωνισμός είναι αποτέλεσμα της αύξησης της κινητικότητας του κεφαλαίου, της τεχνολογικής εξέλιξης στον τομέα των επικοινωνιών και της πληροφορικής, καθώς επίσης και αποτέλεσμα της τάσης κυριαρχίας του χρηματιστηριακού κεφαλαίου. Άρα, από την στιγμή που αυτές οι τάσεις δεν είναι αποτέλεσμα πολιτικών παρεμβάσεων, αλλά μιας «τυχαίας» εξέλιξης στους παραπάνω τομείς, η οποία ακολουθεί τους «φυσικούς» και «απροσπέλαστους» από την ανθρώπινη βούληση δρόμους που επιβάλει το «αόρατο χέρι», ο ανταγωνισμός εμπεριέχει αυτά τα στοιχεία. Κατά συνέπεια, και ο ανταγωνισμός με την σειρά του είναι μια διαδικασία, η οποία ακολουθεί τους δικούς της νόμους, που οποιαδήποτε παρέμβαση με χαρακτήρα διορθωτικό ή περιοριστικό δεν έχει καμία επιρροή σε αυτόν.

Αυτή η αντίληψη προβάλλεται ως μοναδική επιλογή για τους εργαζόμενους και κυριαρχεί στα επιχειρήματα των πολιτικών και οικονομικών ελίτ των εθνικών κρατών, παραμερίζοντας οποιαδήποτε κοινωνικά και πολιτικά αιτήματα για διορθωτικές παρεμβάσεις, αναδιανομή του πλούτου, αύξηση των παροχών προς την εργασία, μείωση της φτώχειας, της ανεργίας κλπ.

Το ερώτημα που τίθεται είναι το εξής: μήπως το επιχείρημα της αναγκαστικής προσαρμογής δεν είναι και τόσο πραγματικό;

Για πολλούς, η «παγκοσμιοποίηση» δεν είναι ούτε τόσο ισχυρή όσο εμφανίζεται, ούτε καθορίζεται από νομοτελειακούς εξωκοινωνικούς παράγοντες. Είναι ένα αποτέλεσμα της κρίσης της καπιταλιστικής διαδικασίας συσσώρευσης των δεκαετιών του 1970 και του 1980, της κρίσης του φορντικού μοντέλου οργάνωσης της εργασίας και λειτουργίας του κράτους και μιας απόπειρας αναδιάρθρωσης των εθνικών καπιταλισμών, προκειμένου να αποκατασταθεί η κερδοφορία του κεφαλαίου. Βασίστηκε στην ιδεολογική και πολιτική κυριαρχία των μονεταριστικών θεωριών, όπως επίσης και σε συγκεκριμένες πολιτικές επιλογές των κρατούντων. Άρα η «παγκοσμιοποίηση» μοιάζει πιο πολύ ως ένα πολιτικό και ιδεολογικό εγχείρημα, το οποίο υποστηρίχθηκε από το κεφάλαιο και τις εθνικές πολιτικές και οικονομικές ελίτ των κρατών, παρά ως πραγματικότητα. Κατ' επέκταση και η έννοια του ανταγωνισμού είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών επιλογών και υπόκειται στους κανόνες που θέτουν τα κράτη, καθώς και στις ισορροπίες που διαμορφώνονται ανάμεσα στις αντιτιθέμενες τάξεις.

Οι συγγραφείς, λοιπόν, που αποδέχονται την νομοτελειακή ύπαρξη του διεθνούς ανταγωνισμού, θεωρούν ότι το εθνικό κράτος ακολουθεί ένα μονόδρομο, ο οποίος χαρακτηρίζεται από τον περιορισμό της δημοκρατικής λειτουργίας του και των διαδικασιών λήψης αποφάσεων στο εσωτερικό του, προκειμένου να εξασφαλιστούν όροι ταχύτερης κίνησης και αποτελεσματικότητας. Η στροφή αυτή στην δομή και την λειτουργία του κράτους εντάσσεται σε μια γενικότερη στροφή της φιλοσοφίας του, όπου η προώθηση της ανταγωνιστικότητας υποκαθιστά την παλαιότερα βασική του προτεραιότητα, η οποία ήταν η εξασφάλιση ενός σχετικά καλού επιπέδου ισότητας και διαβίωσης για όλους τους πολίτες.

Η άλλη άποψη που εμφανίζεται δεν αναγνωρίζει στις σύγχρονες εξελίξεις καμία νομοτελειακή τάση προς ένα συγκεκριμένο νέο μοντέλο κράτους. Αντίθετα, θεωρεί, ότι αυτό που προσδιορίζει τις αλλαγές στο κράτος δεν είναι ο υπαρκτός αυξανόμενος διεθνής ανταγωνισμός, αλλά τα εθνικά χαρακτηριστικά, τα οποία διαμορφώνουν αντικρουόμενες τάσεις στα εθνικά μοντέλα οργάνωσης και λειτουργίας του σύγχρονου κράτους και της εθνικής οικονομίας.

Τα τελευταία χρόνια τα εθνικά κράτη και οι πολίτες τους βρίσκονται διαρκώς μπροστά σε μια απειλή, που βασίζεται στις δύο έννοιες που εξετάστηκαν παραπάνω, δηλαδή την «παγκοσμιοποίηση» και τον ανταγωνισμό. Το μόνιμο επιχείρημα των κρατούντων είναι ότι η μοναδική διέξοδος από τα προβλήματα των εθνικών καπιταλισμών είναι η προσαρμογή στις απαιτήσεις της παγκοσμιοποίησης και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονο-

μίας. Αυτή η κατεύθυνση συνδέθηκε με τις μονεταριστικές πολιτικές στο πλαίσιο της εθνικής οικονομίας.

Στο προαναφερθέν επιχείρημα ότι ο ανταγωνισμός συμπαρασύρει το κράτος και το εξαναγκάζει σε πολιτικές, οι οποίες έχουν τον χαρακτήρα μονεταριστικού μονόδρομου, ασκείται κριτική από τις προσεγγίσεις εκείνες που θεωρούν ότι η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης και διανύει μια μεταβατική περίοδο. Σε αυτή την ιστορική περίοδο το κράτος, ο ρόλος και οι πολιτικές που ακολουθεί χαρακτηρίζονται από μια αντίστοιχη κρίση και μεταβατικότητα.

Οι απαντήσεις και η αντίδραση, του εκάστοτε εθνικού κράτους, στον εντεινόμενο διεθνή ανταγωνισμό, προσδιορίζονται από ένα σύνολο χαρακτηριστικών, τα οποία έχουν να κάνουν με τους κοινωνικούς συσχετισμούς και τις ταξικές ισορροπίες, καθώς επίσης με τα ιδιαίτερα ιστορικά, παραγωγικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά.

Πολλές φορές, ο ανταγωνισμός, χρησιμοποιήθηκε ως έννοια από τις κρατικές πολιτικές, μετά το 1980, προκειμένου να αμβλύνει τις κοινωνικές αντιδράσεις και να εκβιάσει την συναίνεση.

Οι προσεγγίσεις που βλέπουν ότι με την ένταση του ανταγωνισμού περιορίζεται ο ρόλος του έθνους κράτους, παραβλέπουν ότι, σε τελική ανάλυση, εκείνο είναι το οποίο καθορίζει ή όχι την απελευθέρωση των εθνικών αγορών και συμβάλλει στη διαμόρφωση της διεθνούς αγοράς και στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού σε όλα τα επίπεδα. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός, σε εθνικό και υπερεθνικό πλαίσιο, είναι και αυτός ένα αποτέλεσμα των πολιτικών κατευθύνσεων που προσδιορίζονται από τις εκάστοτε ταξικές ισορροπίες, οι οποίες καθοδηγούν την κρατική πολιτική.

Πολύ συχνά, τα αιτήματα για δικαιότερη κατανομή του πλούτου, που προβάλλουν τα συνδικάτα, συγκρούονται με το επιχείρημα που υποστηρίζει ότι εφόσον ο διεθνής ανταγωνισμός είναι μια κατάσταση η οποία είναι αδύνατο να ελεγχθεί από τα επιμέρους κράτη, το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να προσαρμοστούν. Αυτό το επιχείρημα νομιμοποιεί τις εθνικές πολιτικές υπέρ του κεφαλαίου, τις τελευταίες δεκαετίες, και επιτρέπει στο να παραμερίζονται τα αιτήματα της εργασίας για αύξηση των μισθών και βελτίωση των συνθηκών εργασίας και του επιπέδου διαβίωσης.

Η παραπάνω λογική, η οποία κυριάρχησε μετά την κρίση της δεκαετίας του 1970, αποτελεί έναν θρίαμβο της μονεταριστικής θεωρίας και του κεφαλαίου, που του έδωσε την δυνατότητα να αποκαταστήσει την κερδοφορία του, δίχως αυτό να το φέρει σε μετωπική σύγκρουση με την εργασία και να του δημιουργήσει κρίση στη διαδικασία της αναπαραγωγής του κεφαλαίου.

Κατά συνέπεια, η αμφισβήτηση της αντίληψης του «μονόδρομου» είναι βασικός όρος για την ανασύνταξη των δυνάμεων της εργασίας.

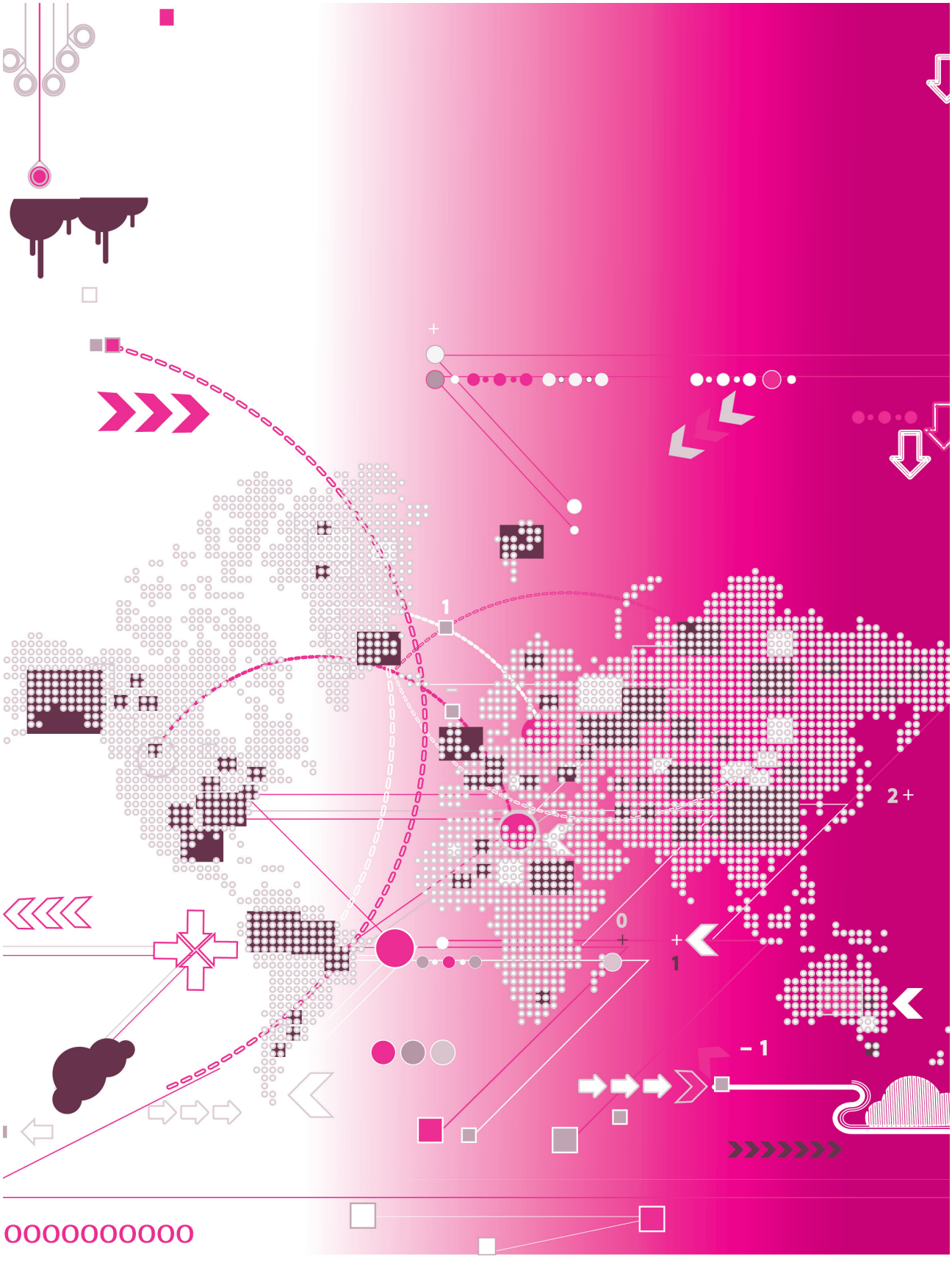
1
2 +
0
+
1
– 1

ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ

(Η εμπειρία των κέντρων πρόληψης)

Του Γιώργου Λεχουρίτη

Η χρήση και κατάχρηση, ο εθισμός και η εξάρτηση από το αλκοόλ συνιστά ένα αρκετά οξυμένο αν και καλυμμένο κοινωνικό πρόβλημα που μπορεί να προσλάβει και διαστάσεις "χιονοστιβάδας", δηλ. πανδημίας. Συνεπώς είναι και βασικό θέμα δημόσιας υγείας και πρωτογενούς πρόληψης. Το αλκοόλ είναι μία ουσία κοινωνικά αποδεκτή, όμως ταυτόχρονα είναι και επικίνδυνη μιας και αποτελεί ένα από τα πιο σκληρά ναρκωτικά. Τα στοιχεία που διαθέτουμε είναι αποκαλυπτικά.

Στην Ελλάδα (1999) 1.100 άτομα το χρόνο χάνουν τη ζωή τους σε τροχαία των οποίων η αιτία είναι το αλκοόλ. Σε ποσοστά ο αριθμός αυτός αποτελεί το 40% του συνόλου των νεκρών από τροχαία. Το ανάλογο ποσοστό στην Γερμανία είναι 19% και στη Γαλλία 26% (Πηγή: "Απογευματινή της Κυριακής" 4 Ιουλίου 1999).

Την ίδια χρονιά (1999) ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (Π.Ο.Υ.) κατέταξε το αλκοόλ στην τέταρτη θέση στην λίστα των αιτιών θανάτου παγκοσμίως. Η αιθυλική αλκοόλη είναι μία ψυχοτρόπος και ψυχοδραστική ουσία, η οποία επιδρά στο κεντρικό νευρικό σύστημα του ανθρώπου τροποποιώντας την διάθεση του, με στόχο ίσως το γέμισμα του εσωτερικού κενού, ένα από τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο σύγχρονος άνθρωπος.

Η αιτία που βλέπει κάποιος το αλκοόλ ως ένα τρόπο αυτοθεραπείας που θα του λύσει τα προβλήματα είναι ΠΟΛΥΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ και εστιάζεται κυρίως στην ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, στις παρέες ομότιμων, των νέων ανθρώπων και στο πόσο συγκροτημένη, επαρκής και λειτουργική είναι η προσωπικότητα του νέου ανθρώπου.

Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποίησε ο δημοσιογράφος Κώστας Τσαρούχας στο πλαίσιο σειράς ντοκιμαντέρ με θέμα, "Το αλκοόλ στην Ευρώπη αναφέρουν ότι 200.000 παιδιά στην Ελλάδα έχουν πατέρα ή μητέρα αλκοολική και κινδυνεύουν σε μεγάλο ποσοστό να εθιστούν στο αλκοόλ, ενώ εξαιτίας του προβλήματος τα παιδιά αυτά αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις στο ίδιο τους το σπίτι. Σύμφωνα με έρευνα του πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγιεινής (Ε.Π.Ι.Ψ.Υ.-Ιούλιος 1999), 3 στους 4 μαθητές στην Ελλάδα δήλωσαν ότι έχουν κάνει χρήση οινοπνευματωδών ποτών με ταυτόχρονη χρήση ναρκωτικών ουσιών. Το 16 % των

μαθητών χρησιμοποιεί οινοπνευματώδη και ναρκωτικές ουσίες από κοινού.

Επίσης, σε έρευνα που δημοσίευσε ο Π.Ο.Υ (1/02/ 2000) με θέμα την υγεία στον μαθητικό πληθυσμό στην Ελλάδα, ανιχνεύθηκε για πρώτη φορά η χρήση αλκοόλ στην ηλικία των 11 ετών. Η πλειοψηφία των μαθητών στη χώρα μας έχουν απλώς δοκιμάσει οινοπνευματώδη ποτά σε ποσοστό 69%, αλλά πίνουν συστηματικά το 17% μπύρα και το 14% κρασί μια φορά το μήνα. Τα τελευταία χρόνια η συχνότητα κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών στις ηλικίες 18-25 ετών αυξήθηκε από 27,8% σε 35,6% (Πηγή: Στοιχεία ΠΟΥ- 2000).

Τελευταία, ο Π.Ο.Υ., χρησιμοποίησε μια σημαντική στατιστική έρευνα που κατέγραψε δεδομένα από διάφορες ερευνητικές εργασίες για τις κυριότερες αιτίες θνησιμότητας στον πλανήτη. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή το 2002 σημειώθηκαν 55 εκατομμύρια θάνατοι εκ των οποίων το 22% στις ανεπτυγμένες χώρες με κυριότερες αιτίες:

Α) ΚΑΠΝΙΣΜΑ: 4,9 εκατομμύρια θάνατοι εκ των οποίων 2,5 εκατομμύρια στις ανεπτυγμένες χώρες.

Β) ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ: 1,8 εκατομμύρια θάνατοι ατόμων που καταναλώνουν συστηματικά αλκοόλ.

Γ) ΧΡΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ: 0,2 εκατομμύρια θάνατοι ετησίως.

Δ) ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΣ ΜΕΤΑΔΙΔΟΜΕΝΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ: 2,9 εκατομμύρια θάνατοι, που αυξήθηκαν μετά την επιδημία AIDS που μαστίζει την Αφρική. Όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για τη χρήση Αλκοόλ στη χώρα μας συγκλίνουν στη διαπίστωση ότι παρατηρούνται τεράστιες και μεγάλες αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες του ελληνικού πληθυσμού και ιδιαίτερα στους νέους ενήλικες, στους οποίους κυρίως αυξάνεται η κατανάλωση ποτών εισαγωγής. Οι αλλαγές αυτές πιστοποιούν την γενικότερη τάση των Ελλήνων να απομακρύνονται από τις παραδοσιακές τους συνήθειες, γεγονός που πρέπει να μας προβληματίσει ιδιαίτερα σε σχέση με τις βλαπτικές συνέπειες της χρήσης αλκοόλ στο εγγύς μέλλον.

Η σύγχρονη αντιμετώπιση της χρήσης και κατάχρησης αλκοόλ μπορεί να βασιστεί στη νέα στρατηγική του Π.Ο.Υ. για την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και την συνεπαγόμενη ανάπτυξη σύγχρονων ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών στα πλαίσια της κοινότητας(Βλ. Ανάπτυξη ενός κοινοτικού μοντέλου Ψυχικής υγείας).

Τα προγράμματα πρωτογενούς Πρόληψης και Αγωγής Υγείας, των οποίων η φιλοσοφία βασίζεται στο ΟΛΙΣΤΙΚΟ-ΣΥΣΤΗΜΙΚΟ ΠΟΛΥΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ψυχοκοινωνικής αιτιολογίας της τοξικομανίας (τόσο της παράνομης όσο και της νόμιμης που εμπεριέχει το αλκοόλ και το κάπνισμα), στον ελληνικό χώρο είναι σχεδόν λιγοστά ή μηδαμινά με περιστασιακές ως σήμερα δράσεις. Τα Κέντρα Πρόληψης έχουν ως κύριους στόχους:

- Την ενίσχυση της εκτίμησης του εαυτού.
- Τις προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες και τις διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών, παιδαγωγών.
- Την οργάνωση σχολής γονέων και ειδικού προγράμματος για την οικογένεια,

- Την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών μέσω ειδικών βιωματικών εργαστηρίων.

- Την ευρύτερη αγωγή κοινότητας και την οργάνωση ειδικού εκπαιδευτικού προγράμματος για τους επαγγελματίες ψυχικής υγείας.

Το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (18 Ανω) με το ειδικό πρόγραμμα κατά του αλκοολισμού, έχει και μεγάλη ιστορία και καλά αποτελέσματα. Το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.ΘΕ.Α), έχει δραστηριοποιηθεί επίσης με το πρόγραμμα "Άλφα" για το αλκοόλ και τα τυχερά παιχνίδια. Στην Ελλάδα, επίσης, λειτουργούν ως ομάδες αυτοβοήθειας οι Ανώνυμοι Αλκοολικοί (Α.Α). Επίσης, συμβουλευτικό πρόγραμμα για το Αλκοόλ, έχει και το πρόγραμμα ‘’Ιάσων’’ του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής και Έρευνας. Το ΚΕ.Θ.Ε.Α, επίσης, έχει δημιουργήσει ένα καινούργιο πρόγραμμα δευτερογενούς παρέμβασης σε έφηβους χρήστες που όμως μπορεί να αξιοποιηθεί και για τους έφηβους χρήστες ουσιών και αλκοόλ. Το πρόγραμμα αυτό ονομάζεται "Εκπαιδεύοντας τον Ίκαρο" (βλ. Τομέα Πρόληψης ΚΕ.Θ.Ε.Α.).

Ανάλογες δράσεις και δομές, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και στο πλαίσιο του εργατικού κινήματος, τηρουμένων βεβαίως των αναλογιών και με σεβασμό στις κοινωνικές ιδιομορφίες του. Ένα ολιστικό, συστημικό και πολυπαραγοντικό πρόγραμμα πρόληψης (που αφορά κάθε είδους εξάρτηση), θα μπορούσε να έχει ως στόχους:

- Την ευαισθητοποίηση των συνδικαλιστικών στελεχών και παρατάξεων μεσω ειδικών βιωματικών εργαστηρίων.

- Την ενίσχυση της διεργασίας εαυτού-μέσα-στην-ομάδα: ένα μοντέλο αλληλεξάρτησης και αυτονομίας μεταξύ συλλογικότητιτας και υποκειμενικότητας.

- Την οργάνωση ειδικού προγράμματος για γονείς εργαζόμενους.

- Την ανάδειξη κοινωνικών και προσωπικών επιδεξιοτήτων ζωής και διαπροσωπικών σχέσεων που να στηρίζονται στην ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ-ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ-ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑ.

- Την ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας μεταξύ των επιστημονικών φορέων του εργατικού κινήματος, της ελληνικής ακαδημαϊκής κοινότητας και κοινωνικών επιστημονικών φορέων.

Πόσο, λοιπόν, μια εναλλακτική πολιτική πρόληψης και αποκατάστασης, αφορά το εργατικό-συνδικαλιστικό κίνημα; Ποιες οι πολιτικές του παρεμβάσεις σε μια ευρεία γκάμα θεμάτων που αμοιβαία αλληλεπιδρούν, όπως στο πεδίο του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας και της ανεργίας σε σχέση με την ψυχική υγεία, το αλκοόλ και τα ναρκωτικά, το τζόγο και τα τυχερά παιχνίδια;

Πόσο, λοιπόν, αφορά η διαμόρφωση μιας δημιουργικής και θετικής πρότασης για τη ζωή και τον πολιτισμό, τους εργαζόμενους;

Το ζήτημα, πλέον, δεν έγκειται στην κλασική αντίληψη, του να έχουν οι εργαζόμενοι αποκλειστικά και μόνο «γεμάτο στομάχι», αλλά αντίθετα σε μια σύγχρονη αντίληψη του να ζει ο εργαζόμενος τόσο σαν συλλογική όσο και σαν ατομική οντότητα μια ΓΕΜΑΤΗ ΚΑΙ ΜΕ ΝΟΗΜΑ ΖΩΗ.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΓΙΑ ΑΛΚΟΟΛ)

Το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (18 ΑΝΩ):

- Τμήμα Ψυχικής απεξάρτησης Αλκοολικών (τηλ. 210-5223780)
- Τμήμα τηλεφωνικής ανοικτής γραμμής (10.00-20.00)(τηλ. 210-3617 689)

ΚΕ.Θ.Ε.Α.:

- Πρόγραμμα ΑΛΦΑ (Αλκοόλ και τυχερά παιχνίδια) (τηλ. 210-9215776)
- Τμήμα Πρόληψης (210-92 12961-3)
- Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Έρευνας: Πρόγραμμα Ιάσων (τηλ. 210-8220088)

➤ **Ομάδες αυτοβοήθειας-Ανώνυμοι Αλκοολικοί (ΑΑ) τηλ. 210–7011977**

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. ΤΟ ΑΛΚΟΟΛ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ "Έρευνα ντοκιμαντέρ" του Κώστα Τσαρούχα - Εταιρεία ΑΛΗΘΕΙΑ ΑΕ τηλ. 210-9029800

2. "Εκπαιδεύοντας τον Ίκαρο" - Τμήμα Πρόληψης ΚΕΘΕΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΣ-ΟΚΑΝΑ

Α) Κέντρο Πρόληψης «Αθηνά Παλλάς» Στουρνάρη 19 (8:30-15:00)(τηλ. 210-3800038)

Β) Κέντρο Πρόληψης «Αθηνά Πολιάς» Πατησίων & Γαλατσίου 1 (8:30-15:00)(τηλ. 210-2114566).

Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

➜ 7-8-9 Δεκεμβρίου 2007

Εκπαιδευτικό σεμινάριο συνδικαλιστικών στελεχών Στερεάς Ελλάδος σε θέματα Κοινωνικής Προστασίας - Λαμία – Εκπαιδευτής Γ. Ρωμανιάς.

➜ 7 Δεκεμβρίου 2007

Ημερίδα στη Λαμία με τη συνεργασία του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ και του Ε.Κ. Λαμίας, με κεντρικό ομιλητή τον Γ. Ρωμανιά και με θέμα: «Οι επερχόμενες αλλαγές στην Κοινωνική Ασφάλιση στη χώρα μας».

➜ 12 Δεκεμβρίου 2007

Ημερίδα στην Αθήνα του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Αστυνομικών Υπαλλήλων, με κεντρικό ομιλητή τον Γ. Ρωμανιά και με θέμα: «Οι επερχόμενες αλλαγές στην Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα».

➜ 12 Δεκεμβρίου 2007

Ημερίδα στο Δήμο Ελληνικού με συμμετοχή και του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Ρωμανιάς) για την Κοινωνική Ασφάλιση.

➜ 14 Δεκεμβρίου 2007

Ημερίδα στη Θεσσαλονίκη με τη συνεργασία της Ένωσης Νομικών Βόρειας Ελλάδας και του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Ρωμανιάς) για το ασφαλιστικό σύστημα και ειδικότερα για το Ταμείο Νομικών.

➜ 14.12.2008

Εκπαιδευτικό σεμινάριο συνδικαλιστικών στελεχών Δυτικής Μακεδονίας, στην Πτολεμαϊδα, σε θέματα Κοινωνικής Προστασίας - Εκπαιδευτής (Γ. Ρωμανιάς).

➜ 8 Φεβρουαρίου 2008

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε (Σ. Ρομπόλης) σε ημερίδα του Ινστιτούτου Γαλλικών Συνδικάτων, με θέμα: συντάξεις και ηλικιωμένοι εργαζόμενοι.

➜ 14 Φεβρουαρίου 2008

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε (Σ. Ρομπόλης) στην συνάντηση των επιστημονικών διευθυντών 27 Ινστιτούτων, που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τρόπων σύσφιξης των ερευνητικών, τεχνολογικών, εκδοτικών κ.λπ. δραστηριοτήτων των συνδικαλιστικών ινστιτούτων στην Ε.Ε.

➜ 21 Φεβρουαρίου 2008

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε σε ημερίδα που διοργανώθηκε στη Χίο στο πλαίσιο του προγράμματος Άρτεμις με θέμα: «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και η καινοτομία ως βασικός μοχλός για την αύξηση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας». Η ημερίδα διοργανώθηκε από το ΚΕΚ του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, σε συνεργασία με την ΕΝΑ Χίου Α.Ε, και το τοπικό Εργατικό Κέντρο. Εισηγήσεις παρουσίασαν οι

εκπρόσωποι του ΙΝΕ, Σ. Ρομπόλης, «Το Νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο και η Ολοκληρωμένη Οικονομικά και Κοινωνικά Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Άντα Σταμάτη, «Μετεγκατάσταση των Επιχειρήσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Επιπτώσεις στις Εργασιακές σχέσεις», Ρένα Βαρβιτσιώτη, «Επαγγελματική Κατάρτιση ως μέτρο πολιτικής για τις επιπτώσεις της διεύρυνσης της Ε.Ε. στην αγορά εργασίας».

➜ 22 Φεβρουαρίου 2008

Το ΚΕΚ-ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, σε συνεργασία με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης-Κέντρο Αστικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και το Εμπορικό Επιμελητήριο της Σμύρνης, διοργάνωσε, στις 22 Φεβρουαρίου 2008, στη Σμύρνη, Ημερίδα με τίτλο, «Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Η επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο και η καινοτομία ως βασικός μοχλός για την αύξηση της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης». Εισήγηση, από το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, παρουσίασε ο Επιστημονικός του Διευθυντής, Καθηγητής, Σ. Ρομπόλης με θέμα: «Το Νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο και η Ολοκληρωμένη Οικονομικά και Κοινωνικά Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Κύκλος διαλέξεων προβληματισμού ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ 2008

Θέματα	Εισηγητές	Ημερομηνία	Χώρος
1. Μισθοί και κέρδη στην Ελλάδα και στην Ε.Ε.	Χρ. Τριανταφύλλου - Η. Ιωακείμογλου	Τρίτη 18/3/08 ώρα 6μ.μ.	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
2. Πράσινη βίβλος για την εργασία και η συζήτηση για την Ευελιξία και Ασφάλεια	Γ. Κουζής	Τρίτη 15/4/08 ώρα 6μ.μ.	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
3. Προτάσεις του συνδικαλιστικού κινήματος για την ένταξη των μεταναστών	Απ. Καψάλης	Τρίτη 13/5/08 ώρα 6μ.μ.	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
4. Η Έκθεση για την Ανταγωνιστικότητα του 2007	Π. Ρυλμόν	Τρίτη 10/6/08 ώρα 6μ.μ.	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
5. Κοινωνική Ασφάλιση	Γ. Ρωμανιάς	Μάιος - Ιούνιος	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
6. Αξιολόγηση Πολιτικών Απασχόλησης στην Ελλάδα	Β. Παπαδόγαμβρος - Κ. Δημουλάς - Κ. Μιχαλοπούλου	Σεπτέμβριος	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
7. Επισφαλής Εργασία	Χρ. Τριανταφύλλου	Οκτώβριος	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
8. Συγχωνεύσεις - Εξαγορές	Γ. Κουζής	Νοέμβριος	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ
9. Πολλαπλασιαστές απασχόλησης, μισθών και επαγγελμάτων κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Ελλάδα: Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο	Κ. Δημουλάς και Ομάδες έρευνας ΕΜΠ.	Δεκέμβριος	Αμφιθέατρο ΓΣΕΕ